

تحلیل عوامل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال

چکیده:

در سال‌های اخیر شکایات و پرونده‌های زیاد کشور ایران در مجامع بین‌المللی سبب پیامدهای منفی بسیاری در زمینه دیپلماسی ایران شده است. بنابراین هدف پژوهش شناسایی عوامل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال بود، روش با توجه به ماهیت موضوع و اهداف پژوهش به صورت کیفی و مبتنی بر نظریه برخاسته از داده‌ها به روش استراوس و کوربین است. جامعه آماری پژوهش را خبرگان حوزه حقوق ورزش و فوتبال به تعداد ۱۸ نفر (حد اشباع) و به صورت هدفمند و گلوله‌برفی تشکیل دادند، طبق یافته‌ها الگوی نهایی شامل؛ عوامل علی (بی‌توجهی به رعایت مفاد قراردادهای ورزشی، آشنانبودن با قوانین- و مقررات حقوقی ورزش، نبود توجه به شرایط اساسی صحت معاملات و ماهیت کارگزار ورزشی)، عوامل زمینه‌ای (نبود توجه به حقوق و تعهدات رسانه‌ای، نبود توجه به حقوق و تعهدات کارگزاران، نبود توجه به حقوق و تعهدات باشگاه‌ها، نبود توجه به حقوق و تعهدات مقتضی، نبود توجه به حقوق و تعهدات مدیران)، عوامل مداخله‌گر (اختلافات قوانین و مقررات فدراسیون فوتبال، اختلاف میان باشگاه‌ها، اختلاف برخواسته از شرایط بازیکنان، اختلاف میان باشگاه و بازیکنان)، راهبردها (بهره‌وری از قوانین ورزشی موجود، آموزش و اطلاع‌رسانی) و پیامدهای حاصل (بهبود تصویرسازی بین‌المللی ورزش، بهبود مسائل حقوقی ورزش، توسعه ارتباطات ورزشی، توسعه فوتبال و توسعه وجهه سیاسی) می‌باشد، لذا پیشنهاد می‌شود مدیران، مسئولین ورزشی و بازیکنان آگاهی‌های لازم را در ارتباط با بندهای قراردادهای ورزشی و مصادیق قانونی نظیر: آیین‌نامه‌های مصوب فدراسیون فوتبال، قوانین مدنی، قانون کار و سایر قوانین مجلس شورای اسلامی را داشته باشند و از آن بهره بگیرند.

کلیدواژه: پرونده‌های حقوقی، دعاوی بین‌المللی، ورزش، فوتبال ایران

Analysis of Iran's failure factors in international sports lawsuits centered on football

Abstract:

In recent years, many complaints and cases of Iran in international forums have caused many negative consequences in the field of Iranian diplomacy. Therefore, the purpose of the research was to identify the factors of Iran's failure in international sports lawsuits with a focus on football, the method is qualitative based on the nature of the subject and the goals of the research and is based on the theory derived from the data according to the Strauss and Corbin method. The statistical population of the research was formed by experts in the field of sports and football law in the number of ۱۸ people (saturation limit) and purposefully. According to the findings, the final model includes; Causal factors (not complying with the provisions of sports contracts, not being familiar with the legal rules and regulations of sports, not paying attention to the basic conditions of the authenticity of transactions and the nature of the sports agent), contextual factors (not paying attention to media rights and obligations, not paying attention to the rights and obligations of agents) , not paying attention to the rights and obligations of the clubs, not paying attention to the appropriate rights and obligations, not paying attention to the rights and obligations of managers), intervening factors (differences in the rules and regulations of the football federation, differences between clubs, differences arising from the conditions of players, differences between club and players), strategies (utilization of existing sports laws, education and information) and resulting consequences (improving the international image of sports, improving legal issues of sports, developing sports communication, developing football and developing political image), so it is suggested It is possible for managers, sports officials and players to have the necessary knowledge related to the clauses of sports contracts and legal examples such as: the regulations approved by the Football Federation, civil laws, labor laws and other laws of the Islamic Council and take advantage of them.

Keywords: legal cases, International lawsuits, Sports, Iranian Football

در عصر حاضر ورزش بخشی از زندگی انسان‌ها بوده است و در سیاست خارجی اکثر کشورها، ورزش جنبه مهمی از اعتبار آن کشور در جهان محسوب می‌شود. به نوعی کشورها از اهمیت اجتماعی و سیاسی ورزش آگاه هستند و به دنبال راهبردهای توسعه دیپلماسی از طریق آن می‌باشند (ستالاجتر^۱، ۲۰۲۲). برای مثال با توجه به اهمیت ورزش در عصر کنونی، در سال‌های اخیر کشورهایی مانند روسیه، آذربایجان، چین، عربستان سعودی و امارات متحده عربی با توجه بسیار زیاد و رشدی فزاینده، از دیپلماسی عمومی خود در ورزش بین‌المللی سرمایه‌گذاری زیادی کرده‌اند (کرزیزانیاک^۲، ۲۰۱۸). از سوی دیگر با افزایش میزان اهمیت بُعد اقتصادی ورزش در عصر حاضر و گسترش روش‌های ارتباطی در سرتاسر جهان بر تعداد اختلاف‌ها و تعارضات دنیای ورزش افزوده شده است. این موضوع به خصوص در سطح بین‌المللی بیشتر مشاهده می‌شود (دادگر و همکاران، ۱۳۹۷).

موضوع قابل توجهی که همواره سرمنشا اختلافات و درگیری‌های حقوقی در ورزش فوتبال بوده است؛ مسئله قراردادهای می‌باشد چراکه در ورزش فوتبال همواره قراردادهای مختلفی بین مدیران باشگاه، اعضای کادر فنی، بازیکنان، شرکت‌های تبلیغاتی، شرکت‌های تجاری و غیره منعقد می‌شود که با توجه به بندهای متغیر و نبود افراد آگاه در زمینه انعقاد قرارداد؛ همواره این موضوع با چالش‌هایی مواجه شده است (کدخدایی، ۱۳۹۲). بنابراین مفاد قراردادهای عمومی و استاندارد بین بازیکنان و باشگاه‌هایشان همواره موضوع بحث قابل توجهی بوده است. قراردادهای استاندارد شامل مقررات مربوط به مدت قرارداد، تبلیغات و برنامه‌های مجوز گروهی، غرامت، وضعیت جسمانی، آسیب، مهارت‌ها، معیارهای عملکرد و رفتار شخصی، خاتمه، شکایت آسیب، صداقت بازی و سایر شرایط مربوط به مشارکت شرکت است. بازیکن توسط تیم مقررات اتحادیه حاکم بر روابط بازیکن و نماینده در هر رشته ورزشی، شرایط مورد نیاز قرارداد هر بازیکن را دیکته می‌کند، از جمله مقررات اجباری در مورد شرایطی که تحت آن نماینده پرداخت می‌شود، حداقل حقوق بازیکن، حداکثر حق الزحمه و هزینه‌های نماینده، حق فسخ توسط بازیکن و سایر محدودیت‌ها در مورد عامل است (گاربارینو^۳، ۲۰۰۶).

اساساً مقررات قانونی مسابقات ورزشی ملی و بین‌المللی بسیار پیچیده شده و وارد عصر جدیدی شده است که این موضوع مستلزم توجه به حوزه‌های متعدد چارچوب‌های قانونی است (یوسفی‌صادقلو و نصیر، ۱۳۹۷). و داوری یکی از طرق مهم و جایگزین حل و فصل اختلافات است (کمیلی‌پور و همکاران، ۱۴۰۰). همچنین جنبه‌های گوناگون اقتصادی، فرهنگی و حتی سیاسی ذی‌مدخل در عرصه صنعت ورزش، از یک سو غیر قابل تردید است و زمینه‌های روزافزون سرمایه‌گذاری در این بخش، از سوی دیگر سیاستگذاران را بر این می‌دارد که نسبت به تأمین امنیت خاطر نقش آفرینان جامعه ورزش مشتمل بر دولت‌ها، ورزشکاران و تجار دغدغه بیشتری داشته باشند. همین امر موجب می‌گردد که ایده تأسیس نهاد ملی داوری ورزش به عنوان نهادی که زمینه حل و فصل اختلافات ورزشی را مطابق با خصوصیات و مقتضیات این اختلافات فراهم می‌سازد، بیش‌ازپیش

^۱ Štulajter, I

^۲ Krzyzaniak, J. S

^۳ Garbarino, R. P

خودنمایی کند (وکیل و اسکندری، ۱۳۹۵). در همین راستا معمولاً دعاوی بین‌المللی در حوزه ورزش، در سازمانی با عنوان دادگاه حاکمیت ورزش مورد بررسی قرار می‌گیرد.

دادگاه عالی ورزش یک ارگان قضایی است و به نوعی یک نهاد حیاتی برای حل و فصل اختلافات ورزشی است و بیش از هزاران پرونده مربوط به اختلافات ورزشی بین نهادهای ورزشی بین‌المللی، فدراسیون‌های ملی، افراد و باشگاه‌ها را مورد قضاوت قرار داده است. در سطح جهانی، بسیاری از اختلافات در ورزش به CAS ارجاع می‌شود (وکسا^۱، ۲۰۱۸). اساساً به عنوان یک دادگاه داوری، CAS صلاحیت داوری در مورد اختلافات مربوط به ورزش را دارد، مشروط بر اینکه طرفین به صورت قراردادی توافق کرده باشند که اختلاف را به داوری ارسال کنند (میتن و اوپی^۲، ۲۰۱۲). برخلاف سایر نهادهای ورزشی بین‌المللی، دادگاه داوری ورزش (CAS) یک دادگاه داوری خصوصی است که به طور خاص برای رسیدگی به اختلافات مرتبط با ورزش طراحی شده است و داور نهایی در موضوعات مورد مناقشه ورزش است (کین^۳، ۲۰۰۳). در حدود یک چهارم پرونده‌های منتشر شده CAS شامل موضوعات مربوط به قرارداد یا انتقال که بیشتر آنها مربوط به ورزش فوتبال است. به مانند اختلافات تجاری در خارج از ورزش، داوران مسائل اساسی مشابهی را بررسی می‌کنند: حقوق، نقض قرارداد، جبران خسارت، فسخ قرارداد و موارد دیگر است (لنسکیج^۴، ۲۰۱۸)، همچنین به نظر می‌رسد هیچ نهاد دیگری به عنوان جایگزین دادگاه داوری ورزش وجود ندارد که با سرعت و هزینه اندک بتواند اختلافات بین‌المللی ورزشی را مورد حل و فصل قرار دهد. در واقع، هدف از تأسیس این دادگاه، بیرون آوردن اختلافات ورزشی بین‌المللی از دست دادگاه‌های داخلی و ایجاد عرصه‌ای تخصصی برای رسیدگی سریع، ارزان و انعطاف پذیر این قبیل اختلافات است. این نهاد اکنون اعتماد جامعه ورزش بین‌المللی را کسب کرده و آخرین مرحله رسیدگی قضایی برای افراد درگیر در اختلافات ورزشی - مانند اختلافات مربوط به ورزش‌های المپیک و غیر آن، اختلافات مربوط به فوتبال، انحرافات مربوط به دوپینگ و قراردادهای تجاری بین‌المللی بشمار می‌آید (مک لارن^۵، ۲۰۰۱). بنابراین آخرین نمونه درخواست تجدیدنظر برای طرفین درگیر در طیف گسترده‌ای از اختلافات مرتبط با ورزش، از جمله موارد مربوط به همه ورزش‌های المپیک و بسیاری از ورزش‌های غیر المپیک، اختلافات فوتبال، تخلفات دوپینگ و قراردادهای تجاری بین‌المللی در دادگاه حاکمیت ورزش آمده است تا به ورزشکاران، نهادهای حاکمیتی مربوطه و سایر نهادهای درگیر در دنیای ورزش راه حلی کارآمد، مقرون به صرفه و نهایی برای اختلافات خود ارائه دهد (ریلی^۶، ۲۰۱۲). در نهایت می‌توان بیان کرد: دیوان داوری ورزشی در رسیدگی به پرونده‌های مختلف از اصول و قواعد خاصی پیروی می‌کند و بر چهار اصل محرمانه بودن، کم هزینه بودن، در دسترس بودن و سرعت رسیدگی تأکید می‌ورزد (جباری، ۱۳۹۸).

در ادامه به نتایج پژوهش‌های مرتبط با موضوع پژوهش حاضر اشاره می‌شود. شعاعی و اعراب شیبانی (۱۴۰۱)، در پژوهشی بیان کردند: اختلافات ورزشی نوعی از اختلافات هستند که ناظر به ورزش حرفه‌ای است که بطور مستقیم در حوزه حقوق ورزش قرار دارد و شامل قواعد حاکم بر ورزش‌ها، سازمان باشگاه‌ها، برقراری انضباط

^۱ Wekesa, M

^۲ Mitten, M. J., & Opie, H

^۳ Kane, D

^۴ Lensky, H

^۵ McLaren, R. H

^۶ Reilly, L

در قلمرو هر رشته ورزشی از جهت وادار ساختن ورزشکاران و دست اندرکاران به اطاعت از تصمیمات و رعایت حدود و ثغور فعالیت‌های ورزشی و رعایت شالوده اصول اخلاقی است و اختلافات ورزشی در حوزه فوتبال ممکن است در بعد کیفری، یا حقوقی (ناشی از مسئولیت مدنی یا نقض تعهدات قراردادی) باشد. اسداللهی و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهش خود بیان کردند: شش عامل عدم تخصص‌گرایی، مشکلات آموزشی و اطلاعاتی، خلاءهای قانونی و قراردادی، مشکلات ساختاری ورزش کشور، سیستم دلان و دست‌های پشت پرده و در نهایت مشکلات نظارتی و تنبیهی از جمله عوامل موثر بر شکست پرونده‌های حقوقی ایران در دعاوی بین‌المللی ورزشی بودند. جانکوویچ^۱ (۲۰۱۷)، در پژوهش خود بیان کرد: یکی از راه‌های حل و فصل اختلافات در بین کشورها، استفاده از دیپلماسی ورزش است. در پژوهش مورای^۲ (۲۰۲۰)، نیز بیان شد: از پیامدهای داشتن چهره مثبت از کشورها در زمینه ورزش و برخورداری از یک دیپلماسی بین‌المللی مناسب، در نهایت منجر به نزدیک‌تر کردن مردم، ملت‌ها و جوامع از طریق عشق مشترک به فعالیت‌های فیزیکی حاصل از ورزش می‌شود. در پژوهش شریعتی فیض‌آبادی (۱۳۹۸) بیان شد: برخی از راهبردهای موثر کشورهای خارجی در زمینه بهبود ارتباطات بین‌المللی از طریق ورزش شامل: ترویج روابط همسایگی مناسب با دولت‌های هم‌مرز، حمایت قوی دولت، رسانه‌های سازی تحولات ورزشی داخل کشور، بورسیه رشته‌های ورزشی مختلف، انتقال موفق ورزشکاران به دیگر کشورها، انجام بازی‌های دوستانه، استفاده از سفیران ورزشی، تاسیس دفاتر فرهنگی ورزشی در کشورهای دیگر، بورس‌های سیاسی برای ورزشکاران نخبه خارجی، برگزاری میهمانی‌های ورزشی در سفارت-خانه‌ها و شرکت ورزشکاران در فعالیت‌های خیرخواهانه می‌باشد.

لذا از مهم‌ترین مشکلات ورزشی در جوامع مختلف، نداشتن آگاهی افراد ورزشی از مسائل حقوقی و تکالیف قوانین حاکم بر ورزش در سطح بین‌المللی است (ژانگ و همکاران^۳، ۲۰۱۸). این مسئله در کشور ایران نیز وجود دارد و با کمبود افراد حقوقی با اطلاعات مناسب در این زمینه مواجه هستیم (عزیزی، ۱۳۹۷). همچنین تأسیس نهاد ملی داوری ورزش با توجه به تجربه موفق مراجع ملی در رسیدگی تخصصی به اختلافات ورزشی از طریق داوری با توجه به حجم عظیم اختلافات مالی ناشی از ورزش ضرورتی است که در بسیاری کشورهای که صنعت ورزش در آن‌ها مهم می‌باشد عملی گردیده است. بنابراین ضروریست تا با ایجاد دیوان داوری ملی ورزش در ایران با الگوگیری از دیوان داوری ورزش بسیاری از پرونده‌های حقوقی به شکل مناسب در داخل کشور حل شود (مافی و شهلائی، ۱۳۹۶). در سال‌های اخیر باشگاه‌های ورزشی ایرانی در ابعاد مختلفی نظیر: انعقاد قرارداد با بازیکنان، کادرفنی، شرکای تجاری، شرکت‌های تجاری و غیره با مشکل روبه‌رو شده‌اند. از طرفی نبود آگاهی افراد ورزشی از حقوق خود و بروز دعاوی متعدد در دادگاه CAS به علت کمبود حقوقدانان ورزشی متخصص سبب شد که برای کمک‌گرفتن از حقوقدانان ورزشی اروپایی، ایران متحمل هزینه‌های سنگینی شود که خود معضل دیگری است. لذا ضرورت دارد جهت رسیدگی سریعتر به اختلافات مربوط به دعاوی بین‌المللی و پیشگیری از تضییع حقوق ورزشکاران و باشگاه‌های ورزشی کشورمان؛ به واکاوی علت شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزشی پرداخته شود. بنابراین با توجه به اینکه در بیشتر پرونده‌های بین‌المللی ورزش فوتبال؛ کشور ایران با شکست مواجه می‌شود و این موضوع سبب خسارت‌های بسیاری به

^۱ Jankovic, S

^۲ Murray, S

^۳ Zhang et al

ورزش کشور ایران شده است؛ ضروریست تا پژوهشی به بررسی ابعاد این موضوع پردازد و زمینه موفقیت کشور ایران را در پرونده‌های بین‌المللی به خصوص در ورزش فوتبال فراهم سازد، در نهایت سوال اصلی پژوهش به شرح زیر می‌باشد.

چه عواملی سبب شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش در فوتبال می‌شود؟

روش

پژوهش حاضر با توجه به ماهیت موضوع و اهداف پژوهش به صورت کیفی و مبتنی بر نظریه برخاسته از داده‌ها^۱ است. جامعه آماری پژوهش شامل؛ اعضای هیئت علمی دانشگاه در گروه مدیریت ورزشی، متخصصین حوزه حقوق ورزش، اعضای هیئت علمی دانشگاه در گروه روابط بین‌الملل، اعضای هیئت علمی دانشگاه در گروه حقوق، اعضای هیئت رئیسه فدراسیون فوتبال، مدیرعامل، مربیان و بازیکنان باشگاه‌های لیگ برتری به تعداد ۱۸ نفر بودند، لازم به ذکر است پس از پیشبرد ۱۵ مصاحبه محقق متوجه شد که پیشبرد مصاحبات نتایج جدید را حاصل نکرده، لذا برای اطمینان از نقطه حد اشباع ۳ مصاحبه دیگر انجام شد و نتایج جدیدی حاصل نشد، در نهایت با پیشبرد تعداد ۱۸ مصاحبه به نقطه اشباع نظری رسید. روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند و گلوله‌برفی بود. در گزینش نمونه‌های آماری از افرادی استفاده شد که با موضوع مورد مطالعه پژوهش ارتباط مستقیمی داشتند. به نوعی تجربه کاری و علمی افراد شرکت‌کننده، رضایت کامل آنان از مشارکت در فرایند مصاحبه و توانایی آنان در انجام مصاحبه و بیان کردن مطالب، شرایط ورود و انتخاب نمونه‌ها بود. همچنین معیار خروج شرکت‌کنندگان از پژوهش حاضر، نداشتن تمایل و انگیزه کافی به ادامه مشارکت با پژوهشگران و نبود اطلاعات مناسب در زمینه موضوعی پژوهش حاضر بود.

به‌منظور رعایت کردن اصول و ضوابط اخلاقی در پژوهش حاضر؛ در مرحله اول اهداف و ضرورت انجام پژوهش قبل از آغاز مصاحبه‌ها برای مصاحبه‌شوندگان در پژوهش توضیح داده شد. در ادامه تمامی شرکت‌کنندگان در پژوهش حاضر با رضایت شخصی و آشنایی اولیه با موضوع مورد مطالعه پژوهش در آن شرکت کردند. همچنین پیش از آغاز تمامی مصاحبه‌ها از افراد شرکت‌کننده اجازه گرفته شد تا تمامی مراحل انجام مصاحبه به صورت کامل توسط تلفن همراه ضبط شود و در همین زمینه چنانچه در انجام مصاحبه‌ای، شرکت‌کنندگان اجازه ضبط فرایند مصاحبه را به پژوهشگران ندادند؛ این اجازه از آنان گرفته شد که جریان مصاحبه به صورت کامل و به وسیله قلم بر روی کاغذ نوشته شود. بدین منظور از ۱۸ مصاحبه‌ای که با شرکت‌کنندگان در پژوهش انجام گرفت، تعداد ۱۵ مصاحبه با اجازه مصاحبه‌شوندگان به صورت کامل ضبط و تعداد ۳ مصاحبه نیز با اجازه آنان به وسیله قلم بر روی کاغذ نوشته شد. همچنین به شرکت‌کنندگان در پژوهش اجازه داده شد تا هر زمان از فرایند مصاحبه که تمایل داشتند از ادامه آن انصراف دهند.

پس از پایان هر مصاحبه، مصاحبه‌ها به صورت کامل تایپ شدند و کدگذاری باز، محوری و انتخابی توسط نرم افزار مکس کیودا ۲۰۲۰ صورت گرفت. مطابق با نظریه استراس و کوربین (۱۹۹۸)، ضمن تعیین پدیده محوری،

^۱ Grounded Theory

کدها و مقالات استخراج شده در شرایط علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها جایگذاری شدند و با کدگذاری انتخابی ارتباط بین این عوامل تعیین شد. در ارتباط با بررسی روایی پژوهش چهار معیار مقبولیت، انتقال‌پذیری، تاییدپذیری و قابلیت اطمینان در پژوهش حاضر بررسی و تایید شدند؛ بدین منظور برای اعتبار از منابع موجود، ارسال متن مصاحبه، کدهای استخراج‌شده برای برخی از شرکت‌کنندگان در پژوهش ارسال و از نظرات آنان استفاده شد. به منظور انتقال‌پذیری، از طریق مستندسازی برای دیگر محققین، گزارش جمعیت‌شناختی، تجربه نمونه‌ها و گزارش محیط پژوهش استفاده شد. به منظور تاییدپذیری پژوهش، از نظرات چند نفر از اساتید گروه مدیریت ورزشی که خارج از فرایند مصاحبه‌ها بودند استفاده گردید و نظرات آنان اعمال گردید و در نهایت به منظور بررسی قابلیت اعتماد، از درصد توافق بین دو کدگذار استفاده شد و درصد توافق طبق جدول زیر ۹۱٪ گزارش شد:

$$\text{درصد پایایی} = \frac{\text{تعداد توافقات} \times 2}{\text{تعداد کل کدها}} \times 100$$

جدول ۱. نتایج بررسی پایایی دو کدگذار

شماره مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	درصد پایایی
۳	۳۸	۱۷	۶	۸۹/۴۷٪
۶	۳۴	۱۶	۸	۹۴/۱۱٪
۱۲	۴۰	۱۸	۷	۹۰٪
کل	۱۱۲	۵۱	۲۱	۹۱/۰۷٪

یافته:

در این بخش، مجموعه اطلاعات نمونه‌های شرکت‌کننده در پژوهش در جدول شماره (۲) ارائه شده است. این جدول شامل اطلاعات جنسیت، تخصص و سمت نمونه‌های پژوهش می‌باشد.

جدول ۲. اطلاعات مشارکت‌کنندگان در پژوهش

سمت / تخصص	جنسیت	تحصیلات	سن	حیطه و گرایش	حوزه فعالیت
۱ عضو هیئت علمی گروه مدیریت ورزشی	مرد	دکتری تخصصی	۴۳	مدیریت ورزشی	اجرائی * دانشگاهی *
۲ عضو هیئت علمی گروه مدیریت ورزشی	مرد	دکتری تخصصی	۴۵	مدیریت ورزشی	اجرائی * دانشگاهی *
۳ عضو هیئت علمی گروه مدیریت ورزشی	مرد	دکتری تخصصی	۵۵	مدیریت ورزشی	اجرائی * دانشگاهی *
۴ عضو هیئت علمی گروه مدیریت ورزشی	زن	دکتری تخصصی	۴۹	مدیریت ورزشی	اجرائی * دانشگاهی *
۵ متخصص حوزه حقوق ورزش	مرد	دکتری تخصصی	۴۱	حقوق	اجرائی * دانشگاهی *
۶ متخصص حوزه حقوق ورزش	مرد	دکتری تخصصی	۵۰	حقوق	اجرائی * دانشگاهی *
۷ عضو هیئت علمی گروه روابط بین‌الملل	زن	دکتری تخصصی	۴۶	روابط بین‌الملل	اجرائی * دانشگاهی *

۸	عضو هیئت علمی گروه روابط بین‌الملل	مرد	دکتری تخصصی	۴۴	روابط بین‌الملل	*
۹	عضو هیئت علمی گروه حقوق	مرد	دکتری تخصصی	۵۴	حقوق	*
۱۰	عضو هیئت علمی گروه حقوق	زن	دکتری تخصصی	۴۵	حقوق	*
۱۱	عضو هیئت رئیسه فدراسیون فوتبال	مرد	کارشناسی ارشد	۵۲	فیزیولوژی ورزش	*
۱۲	عضو هیئت رئیسه فدراسیون فوتبال	مرد	کارشناسی ارشد	۴۸	مدیریت	*
۱۳	مدیرعامل باشگاه لیگ برتری	مرد	لیسانس	۴۹	بازاریابی	*
۱۴	مدیرعامل باشگاه لیگ برتری	مرد	کارشناسی ارشد	۵۰	مدیریت	*
۱۵	سرمربی باشگاه لیگ برتری	مرد	کارشناسی ارشد	۵۲	آسیب‌شناسی ورزش	*
۱۶	سرمربی باشگاه لیگ برتری	مرد	کارشناسی ارشد	۴۸	فیزیولوژی ورزش	*
۱۷	بازیکن باشگاه لیگ برتری	مرد	کارشناسی ارشد	۲۷	علوم ورزشی	*
۱۸	بازیکن باشگاه لیگ برتری	مرد	لیسانس	۳۲	مدیریت صنعتی	*

به منظور تحلیل داده‌ها پس از کدگذاری متن تمامی مصاحبه‌ها، با کدگذاری باز ۱۰۶ کد اولیه و با کدگذاری محوری (مفهوم) ۲۰ کد ثانویه شناسایی شدند که در قالب کدگذاری انتخابی در ۵ مقوله شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، عوامل مداخله‌گر، راهبردها و پیامدهای تحلیل عوامل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال تقسیم‌بندی شدند. در ادامه با توجه به محورها و جریان فرایند مصاحبه‌ها، پدیده محوری را عوامل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال در نظر تشکیل داد. در ادامه هر یک از مقوله‌ها، مفاهیم و کدهای استخراج شده شرح داده می‌شود.

شرایط علی شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال

شرایط علی، شرایطی هستند که سبب ایجاد و نیاز به توسعه پدیده محوری می‌شوند. در این زمینه، ۲۶ کد به عنوان شرایط علی عوامل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال شناسایی شدند. کدهای مربوط، در چهار مفهوم بی‌توجهی به رعایت مفاد قراردادهای ورزشی، آشنا نبودن با قوانین و مقررات حقوقی ورزش، نبود توجه به شرایط اساسی صحت معاملات و ماهیت کارگزار ورزشی قرار گرفتند. کدها و مفاهیم شرایط علی در جدول ۳ نمایش داده شده است.

جدول ۳. کدها و مفاهیم شرایط علی عوامل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال

مقوله کلی	مفهوم	کد
شرایط علی	بی‌توجهی به رعایت مفاد قراردادهای ورزشی	شفاف نبودن بندهای قراردادهای ورزشی در بین طرفین
		مشخص نبودن طرف پرداخت‌کننده مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم
		نبود پایبندی به بندهای قراردادهای ورزشی و عمل به آن
		بی‌تفاوتی نسبت به عواقب حاصل از رعایت نکردن مفاد قرارداد
		نبود آشنایی با آیین‌نامه‌های فدراسیون‌های جهانی و ملی
		گنجاندن مفاد قرارداد خارج از چارچوب‌های بین‌المللی
		نبود نفوذ مدیران رده بالای سیاسی در قراردادهای ورزشی
		فشار بیرونی نظیر تهدید و یا اجبار در زمان انعقاد قرارداد از سوی طرفین
		رعایت نکردن مقررات امضای قرارداد با بازیکنان رده‌های سنی پایه

بی‌توجهی به پرداخت حقوق بازیکنان و کادرفنی در زمان مقرر قیدشده در قرارداد	آشنا نبودن با قوانین و مقررات حقوقی ورزش
نبود راهی برای استعلام از مراجع قانونی در ارتباط با بازیکنان و کادر فنی خارجی	
نبود بهره‌وری از افراد خبره و آشنا به قوانین بین‌المللی ورزش	آشنا نبودن با قوانین و مقررات حقوقی ورزش
نبود آشنایی مدیران، بازیکنان و مربیان با قوانین انعقاد قرارداد	
توجه اندک به برگزاری کارگاه‌های آموزشی از سوی فدراسیون فوتبال در ارتباط با قراردادهای ورزشی	آشنا نبودن با قوانین و مقررات حقوقی ورزش
نبود شناخت بندهای مختلف قراردادهای ورزشی و نحوه تنظیم آن	
تاثیر اشخاص ثالث غیرمرتبط بر باشگاه‌ها	آشنا نبودن با قوانین و مقررات حقوقی ورزش
مشخص نبودن توافقات در ارتباط با حقوق مالی واسطه‌ها و کارگزاران ورزشی	
نبود آشنایی با نحوه پرداخت و میزان درصد پرداخت مالیات‌ها و کسورات قانونی	آشنا نبودن با قوانین و مقررات حقوقی ورزش
نبود رضایت طرفین در زمان انعقاد قرارداد	
بی‌توجهی به اهلیت طرفین قرارداد	آشنا نبودن با قوانین و مقررات حقوقی ورزش
نبود موضوع معین مورد معامله	
نبود مشروعیت در جهت عقد قرارداد	آشنا نبودن با قوانین و مقررات حقوقی ورزش
رعایت نکردن اصول مذاکره و خارج شدن از محیط قانونی	
انعقاد قرارداد همزمان با چند باشگاه از سوی کارگزاران	ماهیت کارگزار ورزشی
نبود مدیریت ارتباط بازیکن/مربی با رسانه‌ها در راستای منافع قانونی	
ناتوانایی در حل و فصل اختلافات احتمالی	ماهیت کارگزار ورزشی

شرایط زمینه‌ای شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال

شرایط زمینه‌ای شامل مجموعه‌ای از متغیرها و مقوله‌های خاصی‌اند که بر پدیده محوری و راهبردهای آن تاثیر می‌گذارند. در این زمینه، ۲۲ کد به عنوان شرایط زمینه‌ای عوامل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال شناسایی شدند. کدهای مربوط، در پنج مفهوم نبود توجه به حقوق و تعهدات رسانه‌ای، نبود توجه به حقوق و تعهدات کارگزاران، نبود توجه به حقوق و تعهدات باشگاه‌ها، نبود توجه به حقوق و تعهدات مقتضی، نبود توجه به حقوق و تعهدات مدیران قرار گرفتند. کدها و مفاهیم شرایط زمینه‌ای در جدول ۴ نمایش داده شده است.

جدول ۴. کدها و مفاهیم شرایط زمینه‌ای عوامل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال

مقوله کلی	مفهوم	کد
شرایط زمینه‌ای	نبود توجه به حقوق و تعهدات رسانه‌ای	بی‌توجهی به پرداخت حق پخش رقابت‌های بین‌المللی به سازمان‌های ارائه‌دهنده خدمات رسانه‌ای
		نبود تفاهم در ارتباط با حق پخش بازی‌ها در اپلیکیشن و سایت‌های ارائه‌دهنده خدمات
شرایط زمینه‌ای	نبود توجه به حقوق و تعهدات رسانه‌ای	بی‌توجهی به پرداخت و توزیع حق پخش به طور مناسب به باشگاه‌های فوتبال فراهم‌نکردن بستر مناسب گفت‌وگو و مذاکره در اختلافات قراردادی

نبود پیگیری مطالبات بین‌المللی و مشکلات قراردادی از مسئولین مربوطه	
بی‌توجهی به عقد کتبی قرارداد نمایندگی با بازیکن یا باشگاه مجاز	نبود توجه به حقوق و تعهدات کارگزاران
اعتبار قرارداد نمایندگی کارگزاری باشگاه در بازه‌های زمانی طولانی	
نبود شفاف‌سازی میزان دریافتی و نحوه پرداخت آن	
وجود تضاد منافع	
نبود مدیریت امور بازیکن، مربی در مواقع و شرایط بحرانی	
نبود مشاوره حقوقی مناسب به بازیکنان و مربیان در زمان انعقاد قرارداد	نبود توجه به حقوق و تعهدات باشگاه‌ها
نبود توجه به برخورداری باشگاه از خدمات کارگزاران تنها با مجوز کارگزار	
نبود اطمینان باشگاه از داشتن مجوز کارگزار از مقتضی قبل از انجام مذاکرات	
نبود نام و نشان کارگزاران ورزشی در مفاد تفاهم‌نامه‌های کارگزار با باشگاه	
نبود برخورداری از مزایای کارگزاران ورزشی در قرارداد فی‌مابین	نبود توجه به حقوق و تعهدات باشگاه‌ها
نبود برخورداری از مزایای کارگزاران ورزشی در قرارداد فی‌مابین	
نبود نام و نشان کارگزاران ورزشی در مفاد تفاهم‌نامه‌ها بعد از اخذ مجوز و توافق با مقتضی	
نبود تعهد مقتضی به رایزنی و انجام مکاتبات با باشگاه به صورت شخصی یا با کارگزار ورزشی رسمی	نبود توجه به حقوق و تعهدات مقتضی
نبود بهره‌مندی از خدمات کارگزاران تنها با مجوز دریافتی نمایندگی	
نبود مدیران تخصصی حوزه حقوق ورزش در باشگاه‌ها و فدراسیون فوتبال	نبود توجه به حقوق و تعهدات مدیران
نبود مدیران آشنا به زبان‌های بین‌المللی در باشگاه‌های فوتبال و فدراسیون فوتبال	
نداشتن تخصص در زمینه عقد قراردادهای ورزشی	

عوامل مداخله‌گر شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال

عوامل مداخله‌گر، عواملی هستند که همراه با شرایط زمینه‌ای، عوامل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال را تحت تاثیر قرار می‌دهند. در این زمینه، ۱۶ کد به عنوان عوامل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال شناسایی شدند. کدهای مربوط، در چهار مفهوم اختلافات قوانین و مقررات فدراسیون فوتبال، اختلاف میان باشگاه‌ها، اختلاف برخواسته از شرایط بازیکنان، اختلاف میان باشگاه و بازیکنان قرار گرفتند. کدها و مفاهیم عوامل مداخله‌گر در جدول ۵ نمایش داده شده است.

جدول ۵. کدها و مفاهیم عوامل مداخله‌گر شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال

مقوله کلی	مفهوم	کد
اختلافات قوانین و مقررات		نبود آشنایی طرفین قراردادهای ورزشی با ماهیت، ارکان و مفاد قراردادهای ورزشی
		نبود توجه به شرح وظایف طرفین قراردادهای ورزشی در توافقات
		بی‌توجهی به انجام تعهدات قراردادی

بی توجهی به پرداخت دستمزد	فدراسیون	شرایط مداخله‌گر
بی توجهی به پرداخت مالیات	فوتبال	
نبود تعریف دقیقی از قرارداد ورزشی در قوانین و مقررات فدراسیون فوتبال	اختلاف میان	
بی توجهی به پرداخت حق رشد و آموزش بازیکنان	باشگاه‌ها	
بی توجهی به پرداخت سازوکار همبستگی	اختلاف	
نبود آگاهی از میزان سهم مشارکت و مسئول پرداخت	بر خواسته از	
عملکرد ورزشکاران	شرایط بازیکنان	
تعداد مسابقات بازیکن	اختلاف میان	
مصدومیت بازیکن	باشگاه و	
غیبت بازیکن	بازیکنان	
مطالبات معوق		
فسخ غیرموجه		
انفساخ (انقضای مدت همکاری، مصدومیت و فوت)		

راهبردهای تحلیل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال

راهبردها، استراتژی‌هایی هستند که در واکنش به پدیده محوری و تحت تاثیر عوامل مداخله‌گر و شرایط زمینه‌ای اتخاذ می‌شوند. در این زمینه، ۱۷ کد به عنوان راهبردهای تحلیل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال شناسایی شدند. کدهای مربوط، در دو مفهوم بهره‌وری از قوانین ورزشی موجود، آموزش و اطلاع‌رسانی قرار گرفتند. کدها و مفاهیم راهبردها در جدول ۶ نمایش داده شده است.

جدول ۶. کدها و مفاهیم راهبردهای تحلیل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال

مقوله کلی	مفهوم	کد
بهره‌وری از قوانین ورزشی موجود		توجه به عرف حاکم بر فضای فوتبال کشور در قراردادهای ورزشی
		استفاده از قوانین مصوب کشور نظیر: قوانین مدنی، قانون کار و سایر قوانین مجلس شورای اسلامی
راهبردها		بررسی رویه عملی باشگاه‌های مطرح در انعقاد قراردادهای فوتبالی
		ارائه تمهیداتی در ارتباط با ایجاد دیوان ملی ورزش
		توجه به ماده ۱۹۰ قانون مدنی (شرایط صحت معامله)
		بهره‌گیری از ماده ۱۰ قانون مدنی، ماده ۱۸۲ قانون مالیات (پرداخت مالیات)
		بهره‌مندی از قوانین نقل‌وانتقال فیفا نظیر ماده ۱۳
		تسلط بر قوانین و مقررات فدراسیون‌های جهانی، ملی و فدراسیون فوتبال ایران
		آگاهی در ارتباط با حق رشد ورزشکاران طبق ماده ۲۰ از فصل هفتم مقررات نقل‌وانتقال بازیکنان فیفا و ماده ۲۳ از آیین نامه مصوب سال ۱۳۹۶ فدراسیون فوتبال
		آموزش استثنائات حق رشد طبق ماده ۲۳ قوانین نقل‌وانتقال فیفا

آموزش و اطلاع‌رسانی

آموزش مهلت پرداخت حق رشد طبق ماده سوم از پیوست ۴ آیین نامه نقل‌وانتقال فیفا و همچنین بند ۵ از ماده ۲۴ آیین نامه نقل‌وانتقال و تعیین وضعیت بازیکنان آموزش پرداخت سازوکار همبستگی با توجه به مقررات بین‌المللی نظیر آیین نامه نقل‌وانتقال و تعیین وضعیت بازیکنان فدراسیون جهانی فوتبال و ماده ۲۱ این آیین نامه

آشنایی جامعه ورزش با کارکردها و نحوه عملکرد دیوان داوری ورزش (CAS) آموزش ارکان دیپلماسی و قدرت نرم به بازیکنان و کادر تیم‌ها و بهره‌مندی از مزایای آن

آموزش حق فسخ موجه با توجه به ماده ۱۵ آیین نامه نقل‌وانتقال بازیکنان مصوب فدراسیون جهانی فوتبال و ماده ۱۶ مقررات نقل‌وانتقال و تعیین وضعیت فدراسیون فوتبال

قوانین مدنی کشور در خصوص فسخ قرارداد ماده ۱۸۸، ۲۱۹، ۲۴۶

آشنایی طرفین قرارداد با فسخ بدون غرامت و تبعات قانونی قرارداد (فسخ موجه)

آشنایی با انواع روش‌های فسخ قرارداد (اقاله، فسخ، انفساخ)

قوانین نقل‌وانتقال فدراسیون فوتبال ایران نظیر ماده ۱۴

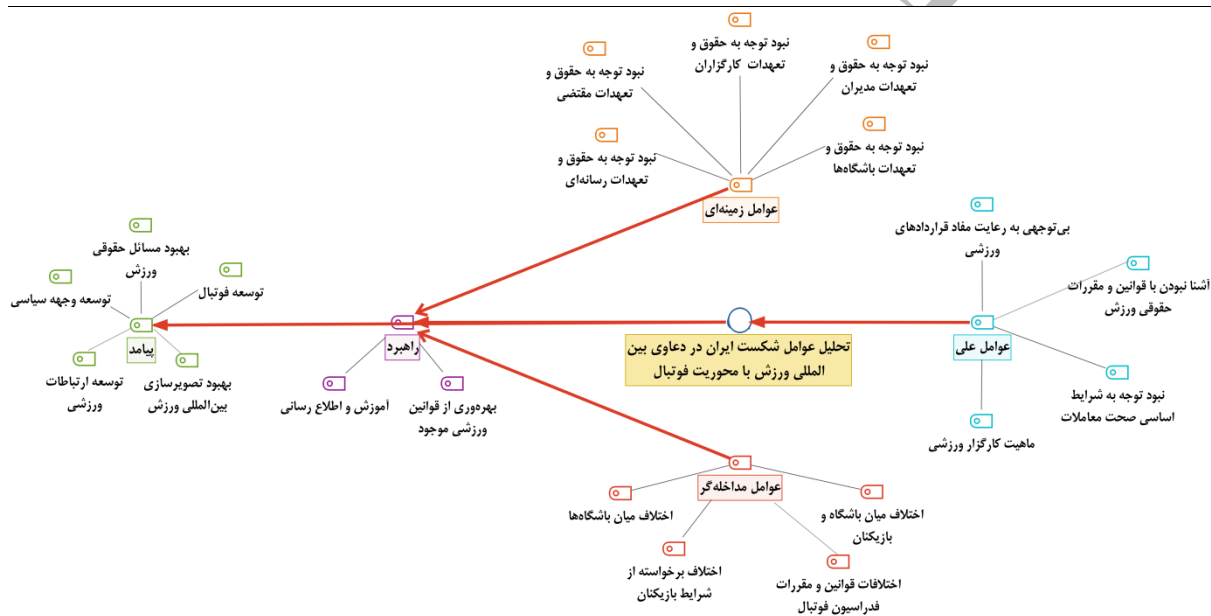
پیامدهای تحلیل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال

پیامدها، نتایج اجرای راهبردهای تحلیل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال است. در این زمینه، ۲۴ کد به عنوان پیامدهای تحلیل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال شناسایی شدند. کدهای مربوط، در پنج مفهوم بهبود تصویرسازی بین‌المللی ورزش، بهبود مسائل حقوقی ورزش، توسعه ارتباطات ورزشی، توسعه فوتبال و توسعه وجهه سیاسی قرار گرفتند. کدها و مفاهیم پیامدها در جدول ۷ نمایش داده شده است.

جدول ۷. پیامدهای تحلیل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال

مقوله کلی	مفهوم	کد
پیامدها	بهبود تصویرسازی بین‌المللی ورزش	تسهیل انجام بازی‌های دوستانه با کشورهای دیگر
		تعامل بیشتر با فدراسیون‌های عضو فیفا
	بهبود مسائل حقوقی ورزش	بالارفتن شانس اخذ میزبانی از رویدادهای مهم در سطح بین‌المللی
		بالارفتن شانس اخذ کرسی‌های مهم از سوی افراد ایرانی در مجامع بین‌المللی فوتبال
	بهبود مسائل حقوقی ورزش	بالارفتن اعتماد دیگر کشورها به همکاری مشترک با فدراسیون فوتبال ایران
		کاهش شکایات مربیان و بازیکنان خارجی از باشگاه‌های ایرانی و فدراسیون فوتبال
	بهبود مسائل حقوقی ورزش	کاهش مشکلات باشگاه‌های ایرانی با فدراسیون فوتبال و کنفدراسیون فوتبال آسیا
		موفقیت در پرونده‌های شکایات بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال
	بهبود مسائل حقوقی ورزش	استفاده باشگاه‌ها از حق کی‌رایت و مجوزهای قانونی
		نبود اشتباه مدیران ارشد فوتبال در زمان انعقاد قراردادهای آینده

حل مشکلات مربوط به حق پخش تلویزیونی رقابت‌های فوتبال	
ورود بازیکنان و کادرفنی خارجی با کیفیت به لیگ برتر ایران	
همکاری شرکت‌های تولیدی البسه و پوشاک ورزشی معتبر با فدراسیون فوتبال	توسعه
تسهیل شرایط همکاری با شرکت‌های بین‌المللی ارائه‌دهنده فناوری‌های ورزشی در فوتبال	ارتباطات
تسهیل شرایط همکاری شرکت‌های تجاری بین‌الملل حوزه ورزش در لیگ برتر ایران	ورزشی
فراهم‌شدن بستر رشد و شکوفایی فوتبال ایران	
کاهش حاشیه‌های به‌وجودآمده در فوتبال ایران	توسعه
افزایش بینندگان تلویزیونی	فوتبال
افزایش مشارکت هواداران در ورزشگاه‌ها	
توسعه روابط سیاسی	توسعه وجهه
افزایش اعتبار ملی	سیاسی
بهبود افکار مثبت کشورهای دیگر در ارتباط با کشور ایران	

شکل ۱. الگوی نهایی تحلیل عوامل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال

الگوی نهایی تحلیل عوامل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال در شکل ۱ نمایش داده شده است. شرایط علی، ضرورت‌های پدیده محوری را که عوامل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال است، نشان می‌دهند و راهبردها با توجه به شرایط زمینه‌ای و عوامل مداخله‌گر معین شده است. در نتیجه، پیامدها با محوریت موضوع نیز مشخص شده است.

بحث و نتیجه‌گیری:

هدف کلی از انجام این پژوهش تحلیل عوامل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال می‌باشد. بر اساس نتایج تحلیل داده‌های کیفی حاصل از مصاحبه، تحلیل عوامل شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال در قالب ابعاد ۵ گانه، شامل شرایط علی (۴ مفهوم)، شرایط زمینه‌ای (۵)

مفهوم)، شرایط مداخله‌گر (۴ مفهوم)، راهبردها (۲ مفهوم)، پیامدها (۵ مفهوم) می‌باشد. نتایج بدست آمده ۴ مفهوم؛ نبود رعایت مفاد قراردادهای ورزشی، آشنا نبودن با قوانین و مقررات حقوقی ورزش، نبود توجه به شرایط اساسی صحت معاملات و ماهیت کارگزار ورزشی را در ارتباط با شرایط علی، ۵ مفهوم؛ نبود توجه به حقوق و تعهدات رسانه‌ای، نبود توجه به حقوق و تعهدات کارگزاران، نبود توجه به حقوق و تعهدات باشگاه‌ها، نبود توجه به حقوق و تعهدات مقتضی، نبود توجه به حقوق و تعهدات مدیران را در ارتباط با عوامل زمینه‌ای، ۴ مفهوم؛ اختلافات قوانین و مقررات فدراسیون فوتبال، اختلاف میان باشگاه‌ها، اختلاف برخاسته از شرایط بازیکنان، اختلاف میان باشگاه و بازیکنان را در ارتباط با عوامل مداخله‌گر، ۲ مفهوم؛ بهره‌وری از قوانین ورزشی موجود و آموزش و اطلاع‌رسانی را در ارتباط با راهبردها و درنهایت ۵ مفهوم؛ بهبود تصویرسازی بین‌المللی ورزش، بهبود مسائل حقوقی ورزش، توسعه ارتباطات ورزشی، توسعه فوتبال و توسعه وجهه سیاسی را در ارتباط با پیامدهای تحلیل عوامل شکست ایران در دعوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال شناسایی شدند. نتایج همسو با نتایج یافته‌های اسداللهی و همکاران (۱۴۰۱)، لانسکیچ (۲۰۱۸)، شهبازی و برلیان (۱۳۹۶)، جانکوویچ (۲۰۱۷)، شریعتی فیض‌آبادی (۱۳۹۸)، مورای (۲۰۲۰) و دادگر و همکاران (۱۳۹۵)، اسداللهی و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهش خود شش عامل نبود تخصص‌گرایی، مشکلات آموزشی و اطلاعاتی، خلاءهای قانونی و قراردادی، مشکلات ساختاری ورزش کشور، سیستم دلان و دست‌های پشت پرده و در نهایت مشکلات نظارتی و تنبیهی از جمله عوامل موثر بر شکست پرونده‌های حقوقی ایران در دعاوی بین‌المللی ورزشی بودند، علاوه بر این لانسکیچ (۲۰۱۸) بیان می‌کند که CAS اختلافات بین ورزشکاران و هیات‌های حاکمیت ملی یا بین‌المللی ورزش را با تمرکز ویژه بر روش‌هایی حاصل از فدراسیون‌های بین‌المللی و ملی که حقوق ورزشکاران و سایر ارکان ورزش در آن نمایان شده به مرحله بررسی و حل اختلافات خواهد برد، همچنین شهبازی و برلیان (۱۳۹۶) در تحقیق خود می‌کوشد تا در ارتباط با حل مسائل و مشکلات موجود در زمینه اختلافات ورزشی بین‌المللی رسیدگی به چنین قضایی به تثبیت قواعد بین‌المللی در این زمینه کمک کند و به عنوان یک مرجع رسیدگی به اختلافات بین‌المللی نقش مثبتی در این زمینه ایفا کند، جانکوویچ (۲۰۱۷) نیز در پژوهش خود بیان کرد: یکی از راه‌های حل و فصل اختلافات در بین کشورها، استفاده از دیپلماسی ورزش است، همچنین شریعتی فیض‌آبادی (۱۳۹۸) بیان نمود: برخی از راهبردهای موثر کشورهای خارجی در زمینه بهبود ارتباطات بین‌المللی از طریق ورزش شامل: حمایت قوی دولت، رسانه‌ای‌سازی تحولات ورزشی داخل کشور، بورسیه رشته‌های ورزشی مختلف، انتقال موفق ورزشکاران به دیگر کشورها، انجام بازی‌های دوستانه و شرکت ورزشکاران در فعالیت‌های خیرخواهانه می‌باشد، علاوه بر این ایندیس (۲۰۱۵) در پژوهش خود شباهت زیادی بین ICAS با سنت‌های سیستم‌های رایج قانونی می‌داند، همچنین او وجود ICAS را به عنوان یک سیستم، الزامی اعلام می‌کند و تاکید می‌کند که چنین سیستمی اطمینان، قابلیت پیش‌بینی، ثبات و وضوح را بازیابی می‌کند، همچنین دادگر و همکاران (۱۳۹۵) بیان می‌کند اهمیت اقتصادی ورزش و پخش مسابقات از طریق شبکه‌های گسترده تلویزیونی و ماهواره‌ای، مرزبندی‌ها را از میان برداشته است؛ به طوری که میلیون‌ها نفر در سرتاسر نقاط جهان می‌توانند به طور همزمان مسابقات ورزشی را تماشا کنند و از نتایج آن‌ها با خبر شوند. در نهایت در پژوهش مورای (۲۰۲۰)، نیز بیان شد: از پیامدهای داشتن چهره مثبت از

کشورها در زمینه ورزش و برخورداری از یک دیپلماسی بین‌المللی مناسب، در نهایت منجر به نزدیک‌تر کردن مردم، ملت‌ها و جوامع از طریق عشق مشترک به فعالیت‌های فیزیکی حاصل از ورزش می‌شود.

عوامل تاثیرگذار بر شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال، عواملی هستند که بر بروز پدیده مرکزی تأثیر می‌گذارند، این عوامل تاثیرگذار مشتمل بر چهار مفهوم اصلی؛ بی‌توجهی به رعایت مفاد قراردادهای ورزشی، آشنا نبودن با قوانین و مقررات حقوقی ورزش، نبود توجه به شرایط اساسی صحت معاملات و ماهیت کارگزار ورزشی می‌باشد، بی‌توجهی به رعایت مفاد قراردادهای ورزشی مشتمل بر کدهای فرعی؛ نبود آشنایی با آیین‌نامه‌های فدراسیون‌های جهانی و ملی توسط طرفین قرارداد، شفاف نبودن بندهای قراردادهای ورزشی، بی‌توجهی به پرداخت حقوق بازیکنان و کادرفنی در زمان مقرر قیدشده در قرارداد و نبود راهی برای استعلام از مراجع قانونی در ارتباط با بازیکنان و کادرفنی خارجی می‌باشد. دومین مفهوم از عوامل تاثیرگذار بر شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال، آشنا نبودن با قوانین و مقررات حقوقی ورزش می‌باشد که مشتمل بر کدهای فرعی؛ نبود بهره‌وری از افراد خبره و آشنا به قوانین بین‌المللی ورزش، نبود آشنایی مدیران، بازیکنان و مربیان با قوانین انعقاد قرارداد، توجه اندک به برگزاری کارگاه‌های آموزشی از سوی فدراسیون فوتبال در ارتباط با قراردادهای ورزشی، مشخص نبودن توافقات در ارتباط با حقوق مالی واسطه‌ها و کارگزاران ورزشی و نبود آشنایی با نحوه پرداخت و میزان درصد پرداخت مالیات‌ها و کسورات قانونی می‌باشد. سومین مفهوم از عوامل تاثیرگذار بر شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال، نبود توجه به شرایط اساسی صحت معاملات می‌باشد، که مشتمل بر کدهای فرعی؛ نبود رضایت طرفین در زمان انعقاد قرارداد، بی‌توجهی به اهلیت طرفین قرارداد، نبود موضوع معین مورد معامله و مشروعیت در جهت عقد قرارداد می‌باشد، در نهایت آخرین مفهوم از عوامل تاثیرگذار بر شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال، ماهیت کارگزار ورزشی می‌باشد که مشتمل بر چهار کد فرعی؛ رعایت نکردن اصول مذاکره و خارج شدن از محیط قانونی، نبود مدیریت ارتباط بازیکن/مربی با رسانه‌ها در راستای منافع قانونی و ناتوانایی در حل و فصل اختلافات احتمالی می‌باشد. در واقع می‌توان اذعان نمود عوامل موثری که اثرگذاری بر بروز دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال را دربر خواهد گرفت از طرفین قرارداد نشات می‌گیرد، اهمیت این موضوع را که تاچه حد طرفین قرارداد به مفاد قراردادها آگاهی دارند و در سایه وجود کارگزاری مناسب به آن عمل خواهند کرد بسیار مهم است.

عوامل زمینه‌ساز شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال، عواملی محیطی خاصی که بر راهبردها تأثیر می‌گذارند که مشتمل بر پنج مفهوم اصلی نبود توجه به حقوق و تعهدات رسانه‌ای، نبود توجه به حقوق و تعهدات کارگزاران، نبود توجه به حقوق و تعهدات باشگاه‌ها، نبود توجه به حقوق و تعهدات مقتضی، نبود توجه به حقوق و تعهدات مدیران می‌باشد. نبود توجه به حقوق و تعهدات رسانه‌ای مشتمل بر پنج کد فرعی؛ بی‌توجهی به پرداخت حق پخش رقابت‌های بین‌المللی به سازمان‌های ارائه‌دهنده خدمات رسانه‌ای، نبود تفاهم در ارتباط با حق پخش بازی‌ها در اپلیکیشن و سایت‌های ارائه‌دهنده خدمات، بی‌توجهی به پرداخت و توزیع حق پخش به طور مناسب به باشگاه‌های فوتبال، فراهم نکردن بستر مناسب گفت‌وگو و مذاکره در اختلافات قراردادی و پیگیری مطالبات بین‌المللی و مشکلات قراردادی از مسئولین مربوطه

می‌باشد. دومین مفهوم از عوامل زمینه‌ساز شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال، نبود توجه به حقوق و تعهدات کارگزاران می‌باشد که مشتمل بر شش کد فرعی؛ نبود توجه به عقد کتبی قرارداد نمایندگی با بازیکن یا باشگاه مجاز، اعتبار قرارداد نمایندگی کارگزاری باشگاه در بازه‌های زمانی طولانی، نبود شفاف‌سازی میزان دریافتی و نحوه پرداخت آن، وجود تضاد منافع، نبود مدیریت امور بازیکن، مربی در مواقع و شرایط بحرانی و نبود مشاوره حقوقی مناسب به بازیکنان و مربیان در زمان انعقاد قرارداد می‌باشد، سومین مفهوم از عوامل زمینه‌ساز شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال، نبود توجه به حقوق و تعهدات باشگاه‌ها می‌باشد که مشتمل بر چهار کد فرعی؛ نبود توجه به برخورداری باشگاه از خدمات کارگزاران تنها با مجوز کارگزار، نبود اطمینان باشگاه از داشتن مجوز کارگزار از مقتضی قبل از انجام مذاکرات، نبود نام و نشان کارگزار ورزشی در مفاد تفاهم‌نامه‌های کارگزار با باشگاه و نبود برخورداری از مزایای کارگزار ورزشی در قرارداد فی‌مابین می‌باشد، چهارمین مفهوم از عوامل زمینه‌ساز شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال، بی‌توجهی به حقوق و تعهدات مقتضی می‌باشد که مشتمل بر چهار کد فرعی؛ نبود برخورداری از مزایای کارگزاران ورزشی در قرارداد فی‌مابین، نبود نام و نشان کارگزاران ورزشی در مفاد تفاهم‌نامه‌ها بعد از اخذ مجوز و توافق با مقتضی، نبود تعهد مقتضی به رایزنی و انجام مکاتبات با باشگاه به صورت شخصی یا با کارگزار ورزشی رسمی و نبود بهره‌مندی از خدمات کارگزاران تنها با مجوز دریافتی نمایندگی می‌باشد، آخرین مفهوم از عوامل زمینه‌ساز شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال، نبود توجه به حقوق و تعهدات مدیران می‌باشد که مشتمل بر سه کد فرعی؛ نبود مدیران تخصصی حوزه حقوق ورزش در باشگاه‌ها و فدراسیون فوتبال، نبود مدیران آشنا به زبان‌های بین‌المللی در باشگاه‌های فوتبال و فدراسیون فوتبال و نداشتن تخصص در زمینه عقد قراردادهای ورزشی می‌باشد. می‌توان دریافت که طرفین قرارداد و ارکان اثرگذار در عقد قراردادهای ورزشی دارای حقوقی قانونی برای فعالیت‌های خود و الزام به رعایت تعهداتی در ارتباط با طرفین قراردادهای خود هستند که نحوه فعالیت آنها و مشخص شدن چهارچوب عملکردی آنها زمینه‌ساز کاهش دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال خواهد بود.

عوامل مداخله‌گر در شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال، عواملی محیطی عمومی هستند که بر راهبردها تأثیرات محدودکننده می‌گذارند که مشتمل بر چهار مفهوم اصلی اختلافات قوانین و مقررات فدراسیون فوتبال، اختلاف میان باشگاه‌ها، اختلاف برخواسته از شرایط بازیکنان، اختلاف میان باشگاه و بازیکنان می‌باشد. اختلافات قوانین و مقررات فدراسیون فوتبال، مشتمل بر کدهای فرعی، نبود آشنایی طرفین قراردادهای ورزشی با ماهیت، ارکان و مفاد قراردادهای ورزشی، نبود توجه به شرح وظایف طرفین قراردادهای ورزشی در توافقات، بی‌توجهی به پرداخت دستمزد، بی‌توجهی به پرداخت مالیات و نبود تعریف دقیقی از قرارداد ورزشی در قوانین و مقررات فدراسیون فوتبال می‌باشد، دومین مفهوم از عوامل مداخله‌گر در شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال، اختلاف میان باشگاه‌ها می‌باشد که مشتمل بر سه کد فرعی؛ بی‌توجهی به پرداخت حق رشد و آموزش بازیکنان، بی‌توجهی به پرداخت سازوکار همبستگی و نبود آگاهی از میزان سهم مشارکت و مسئول پرداخت می‌باشد، سومین مفهوم از عوامل مداخله‌گر در شکست ایران در دعاوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال، عملکرد ورزشکاران می‌باشد که

مشمتمل بر چهار کد فرعی؛ اختلاف برخورداری از شرایط بازیکنان، تعداد مسابقات بازیکن، مصدومیت بازیکن و غیبت بازیکن می‌باشد، در نهایت آخرین مفهوم از عوامل مداخله‌گر در شکست ایران در دعوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال، اختلاف میان باشگاه و بازیکنان می‌باشد که مشتمل بر سه کد فرعی؛ مطالبات معوق، فسخ غیرموجه و انفساخ می‌باشد. متأسفانه یکی از بزرگترین معضلات جامعه ورزشی ایران آگاه نبودن افراد ورزشی از حقوق تکالیف قوانین حاکم بر ورزش است و در سطح بالاتر حقوقدانان کشور نیز به تعداد انگشت شمار در این حیطه دارای تخصص یا مشغول به فعالیت‌اند. همین امر باعث شده است که عملکرد جامعه ورزشی در دعوی بین‌المللی تحت شعاع خود قرار دهد (عزیزی‌پرنده، ۱۳۹۷)، علاوه بر این باتوجه به نتایج پژوهش نقش بازیکن به عنوان یک عامل متداخل در شکست ایران در دعوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال از مناظر فعالیت بازیکن در باشگاه و شرایط قطع همکاری با باشگاه و درگیری‌های فی‌مابین باشگاه به سوی به شرح وظایف طرفین قراردادهای ورزشی در توافقات و بی‌توجهی به انجام تعهدات قراردادی خواهد رفت.

راهکارهای پیشگیری از شکست ایران در دعوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال، کنش‌هایی که در پاسخ به پدیده مرکزی صورت می‌گیرد که مشتمل بر دو مفهوم بهره‌وری از قوانین ورزشی موجود و آموزش و اطلاع‌رسانی می‌باشد. بهره‌وری از قوانین ورزشی موجود مشتمل بر کدهای فرعی؛ استفاده از قوانین مصوب کشور نظیر: قوانین مدنی، قانون کار و سایر قوانین مجلس شورای اسلامی، بررسی رویه عملی باشگاه‌های مطرح در انعقاد قراردادهای فوتبالی، توجه به ماده ۱۹۰ قانون مدنی (شرایط صحت معامله)، ارائه تمهیداتی در ارتباط با ایجاد دیوان ملی ورزش، بهره‌گیری از ماده ۱۰ قانون مدنی، ماده ۱۸۲ قانون مالیات (پرداخت مالیات)، بهره‌مندی از قوانین نقل‌وانتقال فیفا نظیر ماده ۱۳ و تسلط بر قوانین و مقررات فدراسیون‌های جهانی، ملی و فدراسیون فوتبال ایران می‌باشد. مفهوم بعدی از راهکارهای پیشگیری از شکست ایران در دعوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال، آموزش و اطلاع‌رسانی می‌باشد که مشتمل بر کدهای فرعی؛ آگاهی در ارتباط با حق رشد ورزشکاران طبق ماده ۲۰ از فصل هفتم مقررات نقل‌وانتقال بازیکنان فیفا و ماده ۲۳ از آیین نامه مصوب سال ۱۳۹۶ فدراسیون فوتبال، آموزش استثنائات حق رشد طبق ماده ۲۳ قوانین نقل‌وانتقال فیفا، آموزش مهلت پرداخت حق رشد طبق ماده سوم از پیوست ۴ آیین نامه نقل‌وانتقال فیفا و همچنین بند ۵ از ماده ۲۴ آیین نامه نقل‌وانتقال و تعیین وضعیت بازیکنان، آموزش حق فسخ موجه باتوجه به ماده ۱۵ آیین نامه نقل‌وانتقال بازیکنان مصوب فدراسیون جهانی فوتبال و ماده ۱۶ مقررات نقل‌وانتقال و تعیین وضعیت فدراسیون فوتبال، قوانین مدنی کشور در خصوص فسخ قرارداد، آشنایی طرفین قرارداد با فسخ بدون غرامت و تبعات قانونی قرارداد، آشنایی با انواع روش‌های فسخ قرارداد (اقاله، فسخ، انفساخ) و قوانین نقل‌وانتقال فدراسیون فوتبال ایران نظیر ماده ۱۴ می‌باشد، می‌توان دریافت که با بهره‌گیری از قوانین مصوب کشور نظیر: قوانین مدنی، قانون کار و سایر قوانین مجلس شورای اسلامی، بررسی رویه عملی باشگاه‌های مطرح در انعقاد قراردادهای فوتبالی در سطح جهانی، می‌توان چهارچوبی اتخاذ نمود که باعث پیشگیری از شکست ایران در دعوی بین‌المللی ورزش با محوریت فوتبال باشیم.

مربوط مندرج در قوانین مصوب کشور نظیر: قوانین مدنی، قانون کار و سایر قوانین مجلس شورای اسلامی را داشته باشند و از آن بهره بگیرند.

نسخه پذیرفته شده پیش از انتشار

منابع

۱. اسداللهی، احسان، حیدری، رضا، نظری ترشیزی، احمد، طالب پور، مهدی. (۱۴۰۱) واکاوی دلایل شکست پرونده‌های حقوقی ایران در دعاوی بین‌المللی ورزشی. *فصلنامه مرکز مطالعات راهبردی وزارت ورزش و جوانان*. (انتشار آنلاین).
۲. جباری لیل، (۱۳۹۸) "اصول حاکم بر اختلافات در داوری‌های بین‌المللی ورزش". پژوهش ملل. دور چهارم. شماره ۴۸.
۳. دادگر، علی، زاهدی، مهدی، زمانی، سید قاسم، شهبازی، آرامش. (۱۳۹۷). تاملی بر نقش و عملکرد دادگاه فوری دیوان حکمیت ورزش و اقدامات آن در خلال بازی‌های المپیک ۲۰۱۶. *فصلنامه مرکز مطالعات راهبردی وزارت ورزش و جوانان*. ۷۴-۵۹، (۴۰)۱۷.
۴. شعاعی، مرتضی، اعراب شیبانی، حجت. (۱۴۰۱). درآمدی بر حل و فصل اختلافات ورزش فوتبال در نظام ایران و بین‌الملل. *تحقیقات حقوقی بین‌المللی*. ۳۸۱-۳۶۳، (۵۵)۱۵.
۵. عزیزی، پرند. (۱۳۹۷)، ضرورت آشنایی با حقوق بین‌الملل ورزش. *خبرگزاری ایرنا*.
<https://www.irna.ir/news/۸۳۱۴۵۳۲۲>
۶. کدخدایی، یعقوب. (۱۳۹۲). بررسی تطبیقی حل و فصل اختلافات بازیکنان و باشگاه‌های ورزشی فوتبال. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی.
۷. کمیلی پور، علی، چینی ساز، مائده، مجلسی، فائزه. (۱۴۰۰). داوری دعاوی مالکیت فکری از مجرای رویکرد حقوق بین‌الملل و حقوق ایران. *فصلنامه علمی فقه و حقوق نوین*. ۸۹-۱۰۶، (۸)۲.
۸. مافی، همایون، شهبازی، فراز. (۱۳۹۶). چالش‌های تأسیس دیوان ملی داوری ورزش: بررسی تطبیقی با دیوان داوری ورزش (CAS). *پژوهش حقوق عمومی*. ۶۰-۳۵، (۵۴)۱۸.
۹. محمدزاده وادقانی، علیرضا، حکیم شفایی، شیوا. (۱۳۹۳). حقوق مالکیت‌های فکری سازمان‌های پخش رادیویی و تلویزیونی. *دانش و پژوهش حقوقی*. ۹۱-۱۳۸، (۱)۳.
۱۰. وکیل، امیرساعده، اسکندری، امیراسلان. (۱۳۹۵). تشکیل نهاد داوری ملی ورزش در پرتو جایگاه داوری در حل و فصل اختلافات ورزشی. *فصلنامه مرکز مطالعات راهبردی وزارت ورزش و جوانان*. ۲۰۵-۱۹۳، (۳۱)۱۵.
۱۱. یوسفی صادقلو، احمد، نصیر، مژگان. (۱۳۹۷). مبنای مسئولیت مدنی ورزشکاران در مقابل اشخاص موضوع حقوق ورزش. *فصلنامه تحقیقات حقوق خصوصی و کیفری*. ۱۴، شماره ۴ (پیاپی ۳۸)، ۱۱۷-۱۴۰.
۱۲. Garbarino, R. P. (۲۰۰۶). So You Want to Be a Sports Lawyer, or Is It a Player Agent, Player Representative, Sports Agent, Contract Advisor, Family Advisor or Contract Representative. *Vill. Sports & Ent. LJ*, ۱۳, ۱.
۱۳. Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (۱۹۹۴). Competing paradigms in qualitative research. *Handbook of qualitative research*, ۲(۱۶۳-۱۹۴), ۱۰۵.
۱۴. Ioannidis, G. (۲۰۱۶). The influence of common law traditions on the practice and procedure before the court of arbitration for sport (CAS). In *Yearbook of International Sports Arbitration ۲۰۱۵* (pp. ۱۷-۳۸). TMC Asser Press, The Hague.
۱۵. Jankovic, S. (۲۰۱۷). Enhancing international dispute settlement: the role of sports diplomacy. *International Journal of Diplomacy and Economy*, ۳(۳), ۲۶۴-۲۷۸.
۱۶. Kane, D. (۲۰۰۳). Twenty years on: an evaluation of the Court of Arbitration for Sport. *Melbourne Journal of International Law*, ۴(۲), ۶۱۱-۶۳۵.
۱۷. Krzyzaniak, J. S. (۲۰۱۸). The soft power strategy of soccer sponsorships. *Soccer & Society*, ۱۹(۴), ۴۹۸-۵۱۵.
۱۸. Lenskyj, Helen. "Sport exceptionalism and the Court of Arbitration for Sport." *Journal of Criminological Research, Policy and Practice* (۲۰۱۸).

۱۹. McLaren, R. H. (۲۰۰۱). Introducing the Court of Arbitration for Sport: The ad hoc division at the Olympic Games. *Marq. Sports L. Rev.*, ۱۲, ۵۱۵.
۲۰. Mitten, M. J., & Opie, H. (۲۰۱۲). "Sports law": implications for the development of international, comparative, and national law and global dispute resolution. In *Lex Sportiva: What is Sports Law?* (pp. ۱۷۳-۲۲۲). TMC Asser Press.
۲۱. Murray, S. (۲۰۲۰). Sports Diplomacy: History, Theory, and Practice. In *Oxford Research Encyclopedia of International Studies*.
۲۲. Reilly, L. (۲۰۱۲). An Introduction to the Court of Arbitration for Sport (CAS) & the role of national courts in international sports disputes. *J. Disp. Resol.*, ۶۳.
۲۳. Štulajter, I. (۲۰۲۲). A COMPARATIVE ANALYSIS OF SPORTS POLICIES IN THE NORDIC COUNTRIES. *Politické Vedy*, (۲), ۳۴-۲۸۸.
۲۴. Wekesa, M. (۲۰۱۸). The Court of Arbitration for Sport (CAS): its relevance to Kenya after Pechstein?. *The International Sports Law Journal*, ۱۸(۱), ۴۶-۶۰.
۲۵. Zhang, J. J., Kim, E., Mastromartino, B., Qian, T. Y., & Nauright, J. (۲۰۱۸). The sport industry in growing economies: critical issues and challenges. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران